

Anne-Marie Hooyberghs

Waar Roman
de druiven
rijpen

Het meisje nam de verwelkte bloemen uit het vaasje. Ze gooide ze weg in het gras en zette het tuiltje kaasjeskruid erin.

‘Vind je ze mooi, papa?’ vroeg ze op haar hurken zittend en de bloemen schikkend. ‘Ik heb ze langs de kant van de weg gevonden toen ik hiernaartoe kwam. Ik weet niet hoe ze heten, maar ze hebben een mooie roze kleur.’

Ze keek op naar de foto op de steen waarop een jonge man stond afgebeeld met dik blond haar, blauwe ogen en een glimlach om zijn mond. Onder de foto stond in vergulde letters: Joren Thaels, echtgenoot van Bianca De Santis, papa van Sienna en Mateo. 1970-2002

‘Vandaag komen nonna en nonno aan,’ vervolgde ze, alsof het de normaalste zaak van de wereld was om tegen een foto te praten. ‘Ze komen voor een week logeren. Leuk, hè. Ik vind hen lief en ik zou willen dat ik ze wat meer kon zien. Maar nonna en nonno wonen in Italië en de reis is niet goedkoop. Sinds jij er niet meer bent, zijn we niet meer naar hen toegegaan. Maar vandaag komen ze naar ons en daar kijk ik echt naar uit.’

Ze plukte een blaadje weg dat aan de steen was blijven hangen en babbelde rustig verder.

‘Weet je dat mama je nog steeds mist? Gisteren zag ik dat ze je foto in haar hand had en dat ze heel droevig naar je staarde. Ze zei dat het net leek of het gisteren was. Maar voor mij lijkt het lang geleden. Ik was nog maar vijf toen je van ons wegging en nu ben ik zeven. Dat is toch lang, niet? Mateo zegt dat hij je niet meer kan herinneren. Daar ben ik soms ook bang voor. Dat ik niet meer weet hoe je was en hoe je altijd met me speelde. Maar als ik

hier kom en je foto zie, dan herinner ik het me. Ik zal altijd van je blijven houden, papa. Altijd. Maar nu moet ik weg. Mama wil niet dat ik lang wegblijf nu nonna en nonno komen.’

Ze drukte een kusje op de foto en stond op. ‘Dag, papa. Tot morgen.’

Ze wuifde nog even als afscheid en huppelde de begraafplaats af, de smeedijzeren poort door tot op een verhard pad dat rechts naar het dorp leidde en links naar een smal voetpaadje dat door een dennenbos liep. Eenmaal het bos door, liep het paadje nog wat verder door een stukje verwilderd land tot aan de verharde straat waar hun huis stond. Het was een doodlopende straat en dus niet druk wat verkeer betrof. Daarom mocht ze altijd alleen naar de begraafplaats gaan.

In Blauberg, het dorpje waar ze woonde, kende iedereen de kleine Sienna die dagelijks naar de begraafplaats ging om haar vader te bezoeken. Ze sloeg geen dag over. Zon, regen, sneeuw of hagel hielden haar niet tegen. Zelfs als ze ziek was, wilde ze koste wat kost naar het graf van haar vader. Al was het maar voor enkele minuten.

Twee jaar geleden had heel het dorp te doen gehad met het jonge gezin dat veel te vroeg hun man en vader verloor. Een auto-ongeluk had hem het leven gekost. Een stom ongeluk met een klapband, één seconde controleverlies en een boom die in de weg stond. De persoon die achter hem reed had het allemaal zien gebeuren. Volgens de dokter had Joren niet geleden en was de klap op slag dodelijk geweest. Dat was een schrale troost voor het jonge gezin dat nu plots alleen achterbleef. Iedereen voelde hoe zijn vrouw en kinderen eronder leden en dus hielden ze een oogje op de kleine Sienna wanneer ze het kind op de begraafplaats zagen.

Sienna was allang over het ergste verdriet heen. Het leek wel alsof haar dagelijkse bezoeken aan het graf haar voldoende troost schonken om verder te gaan met haar jonge leventje. Ze neuriede een liedje terwijl ze verder huppelde en keek naar het huis waar

ze woonde. Ze vond het een mooi huis. Groot en statig met zijn twee verdiepingen en dakkapellen. Naast het huis stond een grote schuur vol met ketels en vaten, waarin de druiven geperst en gebotteld werden. Het huis lag helemaal aan het einde van de weg, op de top van een heuvel. Erachter glooide het landschap naar omlaag en stond de helling vol met wijnranken. De wijngaard van haar papa.

Iets voor het huis zag ze haar broertje Mateo en hun buurjongen Thijs. Ze waren beiden vijf jaar oud, zaten in dezelfde klas en zochten elkaar voortdurend op. Ze sleurden allebei een dikke tak achter zich aan.

‘Wat zijn jullie aan het doen?’ vroeg Sienna in het voorbijgaan.

‘We gaan een kamp maken,’ reageerde Mateo zonder zijn zus aan te kijken. Thijs knikte zonder iets te zeggen.

Sienna haalde haar neus op en ging verder. Een kamp maken vond ze maar niets.

‘Nonna en nonno zijn er,’ hoorde ze haar broertje achter haar rug zeggen.

Ze stopte abrupt en draaide zich met een ruk naar hem om. ‘Zijn ze er al? Ik dacht dat ze straks pas zouden komen?’

‘Toch zijn ze er. Nonna heeft me bijna plat geknuffeld.’

Sienna had geen verdere aanmoediging nodig. Ze draaide zich weer om, rende verder naar het huis en stormde door de achterdeur de keuken binnen waar ze haar moeder en haar grootouders zag zitten.

‘Nonna!’ riep ze uit terwijl ze zich in haar grootmoeders armen gooide.

Antonella De Santis omhelsde haar kleindochter verheugd. ‘*Hé amore, quanto sei bella,*’ glimlachte ze warm en blij. ‘En wat ben je weer gegroeid,’ ratelde ze verder in het Italiaans. ‘Ik heb je zo gemist, prinses. Het duurt altijd veel te lang voor ik jullie weer kan zien. Je groeit als kool en ik ben bang dat je groot zult zijn voor ik het besef. Als jullie nu eens wat meer naar San Rocco konden

komen, dan hoefde ik jullie niet zo lang te missen.’

Sienna maakte zich los uit haar omarming en keek haar grootmoeder met een frons in haar voorhoofd aan. ‘Niet zo vlug praten, nonna. Ik begrijp je niet zo goed.’

Antonella wendde haar blik van haar kleindochter af en keek haar dochter bestraffend aan. ‘Praat je wel voldoende Italiaans met je kinderen?’ vroeg ze. ‘Het is heel belangrijk dat ze beide talen goed spreken, Bianca. Ze zijn een deel van twee werelden en dat mogen ze niet vergeten.’

Bianca sloeg haar ogen met een zeker schuldgevoel neer. Ze moest bekennen dat ze de laatste jaren lang niet voldoende Italiaans sprak met haar kinderen. Sinds Joren was overleden, was al het werk op haar neergekomen en ze was al blij om de dag door te komen zonder dat ze zich ook nog om de taal moest bekommeren.

‘Ik doe mijn best, mama, maar hier hebben we geen Italiaans nodig en het werk slorpt me volledig op.’

Antonella nam haar woorden terug. ‘Ach, ik snap het, liefje. Ik begrijp heus wel dat het allemaal niet gemakkelijk voor je is. Je hebt je werk op het advocatenkantoor, je hebt de zorg voor de kinderen, het huishouden, en dan is de wijngaard er ook nog. Ik weet niet hoe je het doet. Maar ik weet wel dat het aan je vreet. Elke keer als ik je zie, lijkt je magerder geworden.’

‘Dat is maar een gedachte. Ik voel me goed. Alleen maar moe op het einde van de dag.’

‘Dat kan ik geloven. Waarom kom je niet mee naar Italië, liefje. Voorgoed. Ons huis is groot genoeg om jullie tijdelijk op te vangen en ik weet zeker dat je daar ook werk kunt vinden. Dan is een eigen huis niet meer ver weg. We kunnen de kinderen voor je opvangen en je hoeft de wijngaard er niet meer bij te doen.’

Bianca schudde haar hoofd. ‘Ik kan de wijngaard niet achterlaten, mama. Het was Joren zijn trots, zijn paradepaardje, zijn lust en leven. Hij was zo blij met zijn eigen wijngaard. Bovendien heb ik een goede baan die ik niet wil verliezen en mijn schoonouders

wonen in de buurt. Sienna en Mateo zijn ook hun kleinkinderen en alles wat hen nog rest van hun zoon. Ik kan hier niet zomaar weg en ik laat dit alles niet graag achter, ook al hou ik heel veel van jullie.’

Sienna was ondertussen van Antonella’s schoot geglipt en sloeg haar armen om nonno Francesco, die stil en gelaten naar het gesprek zat te luisteren. De oudere man omhelsde het kind warm en hartelijk. Sienna wist dat hij niet haar echte nonno was. Haar echte nonno heette Enzo De Santis. Toen hij jong was, was hij samen met haar grootmoeder van Italië naar België gekomen om in de koolmijn van Beringen te gaan werken. Haar mama had haar verteld dat nonno Enzo tijdens een instorting in de koolmijn om het leven was gekomen. Dat was toen haar mama Bianca drie jaar oud was. Haar grootmoeder was toen in Beringen blijven wonen omdat haar dochter hier een betere toekomst had dan in het Italië van toen. Ze kon in een huis van de koolmijn blijven wonen en ontving een goed weduwesalaris. Ze stuurde haar dochter Bianca naar de beste scholen en toen deze vijftien jaar oud was, leerde Antonella de iets oudere mijnwerker Francesco Santoro kennen. Net als zij een rasechte Italiaan. Ze besloot haar hart weer open te stellen en werd verliefd op hem. Trouwen wilde ze niet meer. Ze wilde haar naam De Santis, haar eerste man indachtig, behouden. Francesco begreep het en legde zich neer bij haar beslissing.

Twee jaar later, op 28 oktober 1989, sloot de koolmijn in Beringen voorgoed. Een zware dag voor de mijnwerkers die verplicht op pensioen werden gesteld. Ook Francesco. Antonella wilde toen al terug naar Italië verhuizen, waar de economie en het beleid steeds beter gingen, en waar haar zussen en familie nog steeds woonden. Maar haar dochter Bianca wilde haar studies hier afmaken en ze wilde niet mee. Zeker niet toen ze Joren leerde kennen en ze verliefd op hem werd. Antonella en Francesco hadden gewacht tot Bianca goed en wel getrouwd en gesetteld was voor ze voorgoed

naar Italië terugkeerden. Ondertussen waren ze geregeld naar hier gekomen of kwamen Joren, Bianca en hun kinderen op vakantie naar San Rocco. Dat laatste tenminste voor Jorens dood. Daarna waren ze niet meer geweest.

Wat Sienna betrof was nonno Francesco haar echte opa. Ze had nooit anders geweten. Ze vond hem lief met zijn grijze krullen en zijn lachrimpels. Het meisje zette zich op een stoel naast haar grootvader en nam ongevraagd een koek uit de koektrommel die haar mama op de tafel had gezet. Vergenoegd beet ze erin terwijl ze het gesprek van haar mama en nonna volgde. Ze was trots op haar mama. Ze zag er zo mooi uit in haar rode jurk. De kleur flatteerde haar licht getinte huid en ze had haar zwarte haren opgestoken wat haar er voornaam deed uitzien. Ze droeg geen make-up. Haar lange donkere wimpers hadden geen hulpmiddelen nodig om op te vallen en haar mond was mooi en rood zonder een vleugje lipstick.

Het meisje liet haar blik naar haar nonna dwalen. Ook zij zag er nog goed uit, al vertoonde haar opgestoken donkere haren heel wat grijze strepen. Sienna wist dat ze dit jaar negenenvijftig jaar was geworden. Dat was echt oud, vond ze. Toch was nonna's gezicht nog gaaf zonder de vele diepe rimpels die nonno had en zag ze er lief en bekoorlijk uit. Je kon goed zien dat ze moeder en dochter waren.

Onbewust volgde het kind het gesprek.

'Je moet er eens tussenuit, Bianca,' hoorde ze haar grootmoeder zeggen. 'Waarom kom je niet naar ons toe voor een korte vakantie? Het zal je deugd doen.'

'Ik kan hier moeilijk weg, mama.'

'Nonsens. Het is zomervakantie. De kinderen hoeven niet naar school en voor de oogst van de druiven is het nog te vroeg. Bovendien is Robert er ook nog. Hij kan het beheer van de wijngaard gemakkelijk voor een paar weken van je overnemen. Het is een uitstekend moment om even tot rust te komen. Het enige wat je

te doen staat is een paar weken verlof nemen op je werk en je koffers pakken.’

Sienna sprong van haar stoel. ‘Hè, ja, mam, laten we het doen!’ jubelde ze. ‘Lekker op vakantie naar Italië. Het is al zo lang geleden dat we bij nonna en nonno zijn geweest.’

Bianca probeerde de vreugde van haar dochter te temperen. Het was geen probleem om aan verlofdagen te komen. Maar er was nog zoveel achterstallig werk met de wijngaard en in het huis. Bovendien zag ze het niet zitten om met de auto naar Italië te rijden met twee jengelende kinderen achterin en een vliegtuigreis was nu eenmaal duur. En dan was Jorens gemis er nog. Vooral Jorens gemis.

‘Een reis kost geld, liefje.’

‘Deze keer niet,’ sprak Antonella haar tegen. ‘Nonnina wacht op je. Ze is bang dat ze zal sterven voor ze jou en de kinderen nog eens gezien heeft. Je weet dat ze niet zo sterk meer is en dat haar benen niet meer zo goed zijn. Natuurlijk is ze blij met je telefoontjes, met je kaartjes en met je berichtjes. Net als wij trouwens. Maar dat is nog iets anders dan je in het echt zien en je aan te raken en je dicht bij ons te hebben. Ze kan een reis naar hier niet meer aan en ze kijkt reikhalzend naar jullie komst uit. Je mag een vrouw van tweeëntachtig niet laten wachten, amore. Dan is het misschien te laat. Je tantes zitten ook te popelen om jullie eindelijk te zien. Ze wachten al zo lang en kunnen haast niet wachten om jou en de kinderen in hun armen te sluiten. Daarom hebben we geld bij elkaar gelegd. Je tantes en nonnina stonden erop om bij te leggen voor vliegtickets zodat het je geen cent kost. Alsjeblieft, zeg ja. Iedereen zal jullie met open armen ontvangen en dan kan ik eindelijk eens pronken met mijn kleinkinderen. Heel het dorp zal benieuwd zijn om jullie weer te zien.’

Ze rommelde in haar handtas en haalde er drie tickets uit voor een heen- en terugvlucht naar Toscane, Italië. Ze keek smekend op naar haar dochter.

‘Neem ze aan, Bianca. Alsjeblieft. Sinds de dood van Joren ben

je niet meer uit dit huis geweest. Het wordt tijd dat je je leven weer oppakt. Het heeft je nog zoveel te bieden.’

‘Toe, mama,’ deed Sienna er nog een schepje bovenop. ‘Alle kinderen van mijn klas gaan op reis. Dan kan ik eindelijk zeggen dat ik ook op vakantie ben geweest.’

Bianca bezweek. Ze nam de tickets aan en bekeek ze. Ze schrok toen ze de datum zag. ‘De vertrekdatum is aanstaande zondag al,’ zei ze ontdaan.

‘We kunnen moeilijk wachten tot de zomervakantie voorbij is, Bianca. Ik heb het Robert telefonisch gevraagd en hij vertelde me dat dit de beste tijd was om te vertrekken. De druiven hoeven nu zo goed als geen verzorging en dan kon hij het wel alleen af. Jullie kunnen met ons mee als we terug keren naar San Rocco.’

Bianca kon er niet onderuit. De smekende blikken van moeder en dochter kon ze niet langer weerstaan. Bovendien verlangde ze zelf ook naar wat rust. Meer dan twee jaar had ze van ’s morgens tot ’s avonds gezwoegd om alles in goede banen te leiden en vooral om de wijngaard zo goed mogelijk te beheren. Dat laatste was ze verplicht tegenover Joren. De gedachte aan haar overleden man deed de pijn in haar borst weer toenemen. Maar haar verdriet mocht geen belemmering zijn voor haar kinderen. Het werd tijd dat ze het losliet. De hevige pijn was nu verzacht tot een nijpend gevoel in haar borst telkens wanneer ze aan hem dacht. Deze pijn ging niet weg, maar ze begon erin te berusten. En haar moeder had gelijk. Als ze op vakantie ging, dan zou dit de beste tijd van de zomer zijn. En ze wist zeker dat meneer Heirman, haar werkgever, haar een extra week zou gunnen.

Ze glimlachte tenslotte en knikte. ‘Dank je, mama. Ik ben ervan overtuigd dat deze vakantie me goed zal doen en Sienna en Mateo zullen het heerlijk vinden.’

Sienna slaakte een kort gilletteje en stormde naar buiten waar haar blik in het rond schoot tot ze Mateo en Stijn bij een wilgenbosje zag staan.

‘Mateo!’ riep ze zo luid ze kon. ‘We gaan op vakantie naar Italië!’
Ze was zo verheugd dat ze een rondedansje deed. Haar jurkje
zwierde in het rond en ze stak haar armen zegevierend in de lucht.

‘Het is zo gezellig nu nonna en nonno er zijn,’ kwebbelde Sienna er vrolijk op los tegen het portret van haar vader. ‘Zelfs mama lijkt minder gespannen en ik heb haar al verschillende keren hardop horen lachen. Weet je dat we op vakantie gaan? Zondag gaan we met nonna en nonno mee en we blijven twee weken lang in het dorpje San Rocco dat in Pistoia ligt. Net als vroeger, weet je nog wel? O, ik vind het zo fijn. Dan kan ik tegen mijn vriendinnetjes vertellen wat ik allemaal beleefd heb en hoe mooi het is in Italië. Ik kan bijna niet wachten tot het zover is.’

Het bleef even stil en ze staaarde in gedachten naar het portret. Het drong plots tot haar door dat ze haar vaders graf dan niet meer kon bezoeken. Maar ze vond al vlug een oplossing.

‘Je hoeft je niet verdrietig te voelen omdat ik je die twee weken niet kom bezoeken, papa. Ik neem een foto van je mee en je weet toch dat ik elke dag aan je denk. Als ik terugkom, vertel ik je alles.’

Haar blik viel op een aantal witte keitjes die op het pad naast het graf lagen. Ze stopte het gesprek en ging op zoek naar een aantal mooie stenen die ze in een cirkel op het graf van haar papa schikte. Onder elk steentje stak ze een blaadje die ze van een struik in de buurt aftrok. Ze was zo verdiept in haar kunstwerk dat ze de gedachte aan haar vader vergat.

Enkele uren later dacht Bianca des te meer aan de vader van haar kinderen. Het idee dat ze zonder Joren op reis moest gaan beklemde haar. Het gaf haar het gevoel dat ze iets achterliet, iets wat ze niet wilde achterlaten. Maar ze besepte dat ze eens die stap moest zetten en dat Joren niet zou gewild hebben dat ze zich bleef opsluiten in haar verdriet. Ze was echter bezorgd voor het goed-

bedoelde betuttel van haar familie. Bianca genoot van de komst van haar ouders en ze voelde zich goed in hun nabijheid, maar hier voelde ze zich sterker en kon ze haar moeders overdreven bezorgdheid temperen en haar eigen wil handhaven. Ginds, in San Rocco, zou ze niet alleen haar moeders goedbedoelde meningen en betuttel over zich heen krijgen, maar ook die van nonnina en van de tantes. Ze was bang dat ze niet sterk genoeg was om ertegenin te gaan.

Ze schudde haar hoofd om de muizenissen van zich af te zetten en concentreerde zich weer op de facturen waarmee ze bezig was. Een uur geleden waren haar ouders met Sienna en Mateo naar een speeltuin vertrokken. Dan kon zij rustig wat papierwerk in orde maken, zodat ze zich daar de aankomende vakantieweken geen zorgen om hoefde te maken. Bianca concentreerde zich op de rekeningen. Een wijngaard beheren kostte haar heel wat geld. Gelukkig kwam er ook geld binnen via de wijn die ze verkocht, maar soms konden de inkomsten de uitgaven niet dekken en dan was het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Jorens wijngaard was nog jong. De kinderziekten moesten nog geëlimineerd worden en de professionele knowhow geoptimaliseerd. Dat nam jaren in beslag, zeker met een onervaren vrouw aan het roer. Joren was de wijnboer geweest. Het was op zijn lijf geschreven en hij voelde haast aan wat er moest gebeuren. Bianca miste die kennis, maar ze wilde blijven volhouden zo lang ze kon omdat ze wist dat het Jorens droom was. Robert deed zijn best, maar ook hij was in het begin niet echt bedreven in het beheren van een wijngaard. Toch was ze erg blij dat hij er was. Zonder hem zou de wijngaard al in andere handen zijn geweest, wat haar hart zou breken. Hij hielp haar bij alles wat met de wijngaard te maken had. Robert van Lier was een kwieke alleenstaande man die in een rijtjeshuis middenin het dorp woonde. Zijn vrouw was al meer dan twintig jaar dood en hij had geen kinderen. Hij was nog maar net een paar maanden met pensioen toen Joren met het aanplanten van de wijnstokken

begon en Robert hem spontaan kwam helpen. Joren dacht dat hij het deed omdat hij niet goed wist hoe hij zijn dagen in moest vullen. Maar na verloop van jaren moest Bianca toegeven dat Roberts interesse voor de wijngaard veel verder droeg dan gewoon uit verveling. Hij koesterde de wijngaard en ze was hem erg dankbaar dat hij er altijd was en dat ze de wijngaard aan hem kon overlaten als het nodig was. Natuurlijk wilde ze niet dat hij dat alles gratis deed. Ze betaalde hem met plezier, wetende wat ze aan hem had en dat ze op hem kon rekenen. Maar op de een of andere manier stak hij zijn geringe loon, want meer kon ze hem niet betalen, terug in de druiventeelt zodat het voor haar ten goede kwam. Hij had regelmatig een rol draad bij zich om de ranken te verstevigen of een nieuwe snoeischaar of zoals laatst jonge druivenstokken die hij ergens op de kop had getikt om een nieuwe druivensoort uit te proberen.

Maar als de oogst eraan kwam, konden ze het onmogelijk met zijn tweetjes af. Dan nam ze telkens enkele tijdelijke werkkrachten in dienst. Soms waren dat studenten, soms personen die op zoek waren naar een voltijdse baan en alles aannamen in afwachting op een positieve sollicitatie. Het waren vooral jonge mannen of vrouwen, gemotiveerde personen die hen konden helpen met het oogsten, met het persen van de druiven en met het bottelen van de wijn. Het was een kostenplaatje, maar er was geen andere keus.

Ze haalde opgelucht adem toen de rekeningen haar lieten zien dat er deze keer nog voldoende over was van de vorige wijnopbrengst om twee werkkrachten aan te nemen. Ze zou er morgen met Robert over praten en hem vragen om het voor haar te regelen. Ze kon het immers zelf niet als ze in Italië zat.

Ze klapte haar boeken dicht en besloot haar buurvrouw Mia een bezoekje te brengen. Mia was niet alleen een buurvrouw, maar ook de oppas van haar kinderen én een goede vriendin. Zij en haar man, Jan Vreebos, hadden drie kinderen. Thijs van vijf, Elke van vier en Bram van twee. Omdat Mia heel graag en zo vlug mogelijk

kinderen wilde, zag ze het niet zitten om aan een baan te beginnen, en zij en Jan besloten samen dat ze thuis zou blijven. Ze was zwanger van Thijs toen ze naast Joren en Bianca kwamen wonen.

‘Als je wilt kan ik Sienna en Mateo wel opvangen als je aan het werk bent,’ stelde ze op een dag voor. Mateo was toen nog maar een paar maanden oud. Op haar vraag of dit niet te veel van haar vroeg omdat haar zoontje Thijs toen ook nog een baby was, opverde ze dat Thijs en Mateo veel aan elkaar zouden hebben en dat ze aan Sienna alleen maar een goede hulp had. Ze zou het heerlijk vinden.

Bianca was er maar wat blij mee. De kinderen zouden anders telkens naar de voor- en naschoolse opvang moeten en tijdens de vakanties zou het steeds weer een zoektocht naar een oppas zijn. Mia’s voorstel nam ze graag met twee handen aan.

Ze ondervond al vlug dat Mia en zij perfect met elkaar overweg konden en hun vriendschap groeide snel. Ze konden op elkaar rekenen en Bianca paste ook op Mia’s kinderen als het nodig was.

Ze vond het jammer dat Sienna en Mateo niet door haar schoonouders opgevangen konden worden. Ook al zagen Julie en Bert Thaels de kinderen dolgraag, toch konden ze zich niet vrijmaken om op hen te passen. Ze hadden een houtbedrijf te runnen. Groot genoeg om er goed aan te verdienen, maar te klein om zelf de handen niet uit te mouwen te moeten steken. Joren werkte voor zijn dood met hen samen in het bedrijf. Hij zou de zaak mettertijd overnemen, maar hij wilde niet zoals zijn ouders dag en nacht werken. Hij was er ook niet zo verknocht aan. Om dat te compenseren was hij met de wijngaard begonnen, iets waar hij zijn hart en ziel aan verloren had.

Julie en Bert konden op het bedrijf niet gemist worden. Ze werkten zes dagen in de week van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat. Alleen op zondag konden ze op bezoek komen of konden zij en de kinderen naar hen toe gaan. Haar schoonouders woonden in Tongerlo, een paar dorpen verder, in een villa met een overdekt

zwembad in de tuin. Bianca had de sleutel van het huis gekregen zodat zij en de kinderen altijd konden gaan zwemmen als ze dat wilden. Maar hun grootouders konden de kinderen niet opvangen en dat vonden Mateo en Sienna soms jammer, want ze werden altijd door hun opa en oma in de watten gelegd. In tegenstelling tot zichzelf, dacht ze er wat misnoegd bij. Ze had het gevoel dat ze door hen geaccepteerd werd als de moeder van hun kleinkinderen en niet zozeer als hun schoondochter. Dat was al zo voordat Joren om het leven kwam. Vooral Julie was terughoudend, alsof ze Bianca niet goed genoeg vond voor haar zoon. Joren had haar opmerkingen altijd weerlegd en gezegd dat zijn ouders heus wel meevielen en dat ze hen de tijd moest geven om aan haar te wennen. Toen de kinderen geboren waren, leek Julie inderdaad milder gestemd ten opzichte van haar en leek het de goede kant uit te gaan. Maar sinds Jorens dood werden haar opmerkingen weer scherper en Bianca had het vreselijk gevonden dat ze met hun verdriet niet bij elkaar terecht konden. Toch moest ze toegeven dat ze steun aan hen had gehad, vooral financieel, zodat ze het dak boven haar hoofd kon behouden. Daar was ze hen dankbaar voor. Maar van een hechte band met Julie of Bert kon ze niet spreken en dat vond ze erg jammer.

Bianca stond op, stopte de boeken terug in de la die ze daarvoor had bestemd en ging naar het witgeschilderde huis dat naast dat van haar stond. Er groeide een wingerd tegen de zijmuur. Daarin hoorde ze mussen kwetteren. Ze glimlachte even bij het horen van het geluid voor ze de achterdeur van Mia's huis binnenging.

Mia stond in de keuken prei te wassen toen ze een geluid hoorde en over haar schouder keek. Het was een grote leefkeuken met een lange tafel in het midden, foto's van de kinderen tegen de muur en enkele grote, groene planten die de ruimte gezellig maakten.

'Hallo buurvrouw,' glimlachte ze vrolijk. 'Ben je je ouders al zat? Zijn ze zo lastig?'

Bianca lachte, een aanstekende vrolijke lach. 'Nee, toch niet.'

Ze zijn met de kinderen naar de speeltuin zodat ik me op mijn facturen kon concentreren.’

‘Heb je zoveel werk dat het nu moet gebeuren? Ik dacht toch wel dat je ouders voorgingen. Zo vaak kunnen ze nu ook weer niet naar je toekomen.’

‘O, maar zij gaan voor, Mia. Eigenlijk was het mijn moeder zelf die het voorstel deed om met de kinderen naar de speeltuin te gaan, zodat ik wat kon bijwerken. Zij en nonno hebben mij en de kinderen namelijk overgehaald om zondag met hen mee naar Italië te vliegen en voor twee weken bij hen te blijven logeren. Omdat ik haar heb verteld dat ik nog wat papierwerk had liggen dat ik nodig moest afhandelen stelde ze voor om met de kinderen weg te gaan zodat ik mijn werk kon doen.’

Mia draaide zich om, keek haar verbaasd aan en droogde haar handen aan haar schort.

‘Ga je op vakantie? Wat goed, meid! Zal ik een kopje koffie inschenken, dan kan je me alles vertellen. Bram doet zijn middagdutje en Thijs en Elke spelen rustig samen in de woonkamer tot zolang het duurt. We moeten er dus van profiteren.’

Ze lachte vrolijk alsof ze een goede grap had verteld en nam ondertussen twee kopjes uit de kast en plaatste ze onder de Senseo-koffiemachine. Bianca keek naar haar vriendin met een gevoel van welbehagen. Mia zag er goed uit, constateerde ze. Haar blonde krullende haar lag als een krans rond haar gezicht en haar blauwe ogen glansden. Er lagen lichte blosjes op haar wangen. Hoewel ze voller van lichaamsbouw was, zaten haar rondingen op de goede plaats en dat maakte dat ze er mooi en vrouwelijk uitzag. Ze was niet alleen mooi vanbuiten, maar ook vanbinnen.

‘Vertel, meid. Hoe is het je moeder gelukt om je over te halen?’ vroeg Mia toen ze de dampende kopjes voor hen neerzette.

‘Ze liet me geen keus. Ze had deze keer zelfs al tickets voor ons. Betaald door mijn tantes, mijn ouders en mijn nonnina, mijn oma van moeders kant. Hoe kon ik dan nog weigeren?’

‘Het lijkt wel alsof je het erg vindt? Het is een vakantie, Bianca, en een vakantie hoort leuk te zijn.’

‘Ach, dat is het ook. Het voelt alleen zo vreemd zonder Joren.’

Mia drukte haar hand even meelevend op Bianca’s arm. Ze begreep maar al te goed wat er door haar vriendin heen moest gaan.

‘Hoe reageren de kinderen?’ vroeg ze in een poging om het gevoelige onderwerp te omzeilen.

‘Die zijn erg enthousiast,’ reageerde Bianca met een glimlach. ‘Sienna is door het dolle heen en ook Mateo kijkt ernaar uit. Maar hij kan zich geen voorstelling van Pistoia en San Rocco maken. Hij was nog zo klein toen we de laatste keer naar mijn ouders gingen. Ik denk dat hij ernaar uitkijkt omdat zijn zus zo enthousiast is.’

‘Het zal jou ook goed doen, Bianca. Het is gewoon de stap zetten. De rest komt heus wel vanzelf. Ik ben zo blij voor jou. Je bent echt wel aan vakantie toe. En volgens de verhalen die je me verteld hebt is het erg mooi in Pistoia.’

‘Inderdaad. Maar mijn ouders wonen niet in de stad zelf. Ze wonen in San Rocco, een klein dorpje op twee kilometer van Pistoia, waar iedereen iedereen kent en de hele straat ’s avonds bij elkaar komt om te roddelen, muziek te maken of te discussiëren. Ik vrees dat mijn rust er ver te zoeken zal zijn.’

Mia grinnikte. ‘Dan zul je nogal over de tong gaan, als je daar eenmaal bent aangekomen.’

‘Wees daar maar zeker van! Er komt altijd wel iemand langs die het fijne van me wil weten. Als ik echt rust wil hebben, vlucht ik de heuvels in. Daar kom ik tot rust met het geluid van de natuur om me heen en een mooi zicht op de stad.’

‘Het lijkt me er prachtig. Als onze kinderen wat ouder zijn, wil ik er beslist eens naartoe.’

‘Dat moet je zeker doen, Mia. Ik ben ervan overtuigd dat jij en Jan ervan zullen genieten. En als er een zwembad in de buurt is, zullen de kinderen ook niet mopperen.’

Op dat ogenblik kwamen Thijs en Elke de keuken binnen. De

stemmen in de keuken hadden hun aandacht getrokken.

‘Is Mateo niet mee?’ vroeg Thijs toen hij Bianca zag.

Ze schudde haar hoofd. ‘Het spijt me, schat. Mateo is met zijn grootouders mee. Maar ze komen straks terug en dan zal ik hem naar je toesturen.’

‘Bereid je al maar voor, Thijs,’ zei Mia tegen haar zoontje. ‘Zondag vertrekt Mateo op reis en dan zal het veertien dagen duren voor je je vriendje terugziet.’

Thijs keek sip en teleurgesteld. Dat leek hem vreselijk lang.

Bianca zag het en probeerde hem gerust te stellen.

‘Mateo zal jou ook missen, Thijs. Ik zal hem elke dag een kaartje naar je toe laten sturen. Met een mooie tekening erop en zijn naam. Misschien kan jij ook een tekening naar hem sturen? Dan zijn de twee weken om voor je het weet.’

Mia keek haar zoontje glimlachend aan. ‘Dat is een goed idee, Thijs. Ik zal je wel helpen.’

‘Ik ook,’ zei Elke terwijl ze op de schoot van haar moeder kroop. ‘Ik wil ook een tekening maken.’

‘Prima. Mateo zal blij zijn met al die mooie tekeningen.’

Nu Thijs zag dat zijn zusje op zijn moeders schoot ging zitten, kroop hij op Bianca’s schoot. De kinderen voelden zich goed bij beide vrouwen, en dat vonden Mia en Bianca prima. Dat maakte dat ze in vol vertrouwen eens weg konden gaan zonder dat ze zich zorgen hoefden te maken om het welzijn van de kinderen. De vriendschap die ze beiden voor elkaar voelden was daar nog eens een bonus bovenop. Weer een extra reden om niet naar Italië te verhuizen, ging het door Bianca heen.

Na nog wat geknuffel met de kinderen en gekeuvel met elkaar, nam Bianca weer afscheid.

‘Ik zou graag langs Robert gaan,’ zei ze nog voor ze de deur uit ging. ‘Ik moet hem nog op de hoogte brengen dat ik veertien dagen weg ben. Ik hoop dat hij het roer van de wijngaard zo lang in handen wil nemen.’

‘Ik geloof dat hij daar zelfs blij om zal zijn, Bianca. Zoals hij aan de wijngaard verknocht geraakt is.’

‘Dat hoop ik. Ik ben alleen bang dat het werk te veel voor hem zal zijn. Hij is niet meer een van de jongste.’

‘Dat werk houdt hem jong en bovendien is hij nog niet stokoud. Daar zou ik me geen zorgen om maken. Hoe staan je schoonouders er trouwens tegenover?’

‘Ze weten het nog niet. Ik ga hen straks telefonisch op de hoogte brengen en hen zeggen dat we zondag afscheid komen nemen. Onze vlucht vertrekt eind van de middag, dus we hebben nog wel even de tijd om gedag te zeggen.’

‘Spannend! Als ik iets voor je kan doen tijdens je vakantie, dan moet je het maar zeggen.’

‘Je hebt al genoeg omhanden, Mia. Als Robert voor de wijngaard wil zorgen is alles goed geregeld en kan ik mijn hele hebben en houden wel voor veertien dagen achterlaten.’

‘Probeer ervan te genieten, meid. Laat je maar eens goed door je ouders verwennen en probeer vooral niet te veel te piekeren. Dat lost niets op.’

‘Dat weet ik. Ik beloof je dat ik er het beste van zal maken. Misschien bevalt het me zo goed dat ik daar wil blijven.’

‘Dat wil ik nu ook weer niet. Ik zou je veel te erg missen.’

‘Ik jou ook, Mia. Veertien dagen is lang zonder je te zien.’

‘Dat zal heus wel meevallen,’ grinnikte Mia. ‘Op vakantie gaat de tijd altijd zo vlug omdat je niet wilt dat het stopt.’

‘Ik hoop het,’ mompelde Bianca zacht. ‘Nu moet ik echt naar Robert, anders ben ik niet terug voor mijn ouders en de kinderen er zijn. Ik zie je nog wel voor het zover is.’

Ze gaf de kinderen nog een knuffel en verliet het witte huis om de weg naar het dorp in te slaan. Ze bedacht zich echter en draaide zich weer om. ‘Waarschijnlijk zal hij in de wijngaard te vinden zijn,’ zei ze hardop voor zich uit. ‘Het is nog te vroeg om hem thuis te vinden.’

Ze wandelde haar eigen huis voorbij, ging een paadje tussen hoog opgeschoten struikgewas en een bos van beukenbomen door en kwam plots bovenop een glooiing te staan. De helling onder haar stond vol met druivenranken, keurig op rij, te zinderen in de zomerzon. Van hieruit kon ze ver om zich heen kijken zonder dat opgeschoten struikgewas of bomen haar het zicht ontnamen. De druivenranken werden kort gehouden. Ze kon eroverheen kijken tot in de verte beneden waar een gordel van groen struikgewas zichtbaar was. Ze zuchtte van genoeg. Ze vond het heerlijk om de wijngaard zo in volle rijpheid te zien. Het was een uitstekende zomer met veel zon en voldoende regen. Dat uitte zich in volgezogen trossen die zwaar en uitnodigend tussen de druivenbladeren hingen. Genietend ging ze verder tot aan de eerste ranken. In gedachte plukte ze een druif en beet er een stukje af. Haar gezicht vertrok en ze spuwde de druif weer uit. Het zuurgehalte was nog te hoog. Ze waren nog niet klaar om te oogsten. Ze glimlachte goedkeurend. Anders was ze immers nooit op reis gegaan.

‘Bianca!’

Het horen van haar naam deed haar met een ruk opkijken. Ze keek om zich heen in de richting van het geluid en zag Robert van tussen de wijnranken naar haar toekomen. Nu hij zag dat ze naar hem keek, stak hij zijn hand op. Het duurde niet lang voor hij voor haar stond. Hij lachte vrolijk en zijn getaande en verweerde huid was gebruint door de zon. Je voelde zo dat hij er schik in had, het straalde gewoon van hem af. De pet die hij altijd droeg en die zijn kalende schedel bedekte en beschermde, stond een beetje schuin.

‘Ik was wat aan het schoffelen tussen de ranken. Ze staan er goed bij, vind je niet? Prima jaartje. Dat belooft wat. We moeten nog wel even geduld hebben. Ze zijn nog niet op hun punt.’

‘Nee, ik heb het geproefd. Nog veel te zuur.’

Hij knikte. ‘Ik veronderstel dat we half september kunnen oogsten. Als het zonnig blijft, tenminste. Anders moeten we nog wat

langer wachten. Het zal hard werken zijn, want er hangen heel wat trossen aan.'

'Ik zou graag even met je willen praten, Robert. Heb je zin in een kopje koffie? Je bent waarschijnlijk wel aan een pauze toe.'

'Voor een kopje koffie wil ik mijn schoffel wel even aan de kant zetten. Daar zeg ik geen nee tegen.' Hij grinnikte zodat de rimpels rond zijn ogen een stukje dieper werden.

Het duurde dan ook niet lang voor ze aan de keukentafel zaten met een dampend kopje koffie voor zich en de koektrommel binnen handbereik. Bianca had hem onderweg naar haar huis al uitgelegd waar de kinderen en haar ouders naartoe waren en dus kon ze meteen van wal steken.

'Mijn ouders hebben mij en de kinderen uitgenodigd om bij hen op vakantie te komen, Robert. Deze keer kon ik moeilijk weigeren en heb ik toegestemd. We vertrekken zondag, samen met mijn ouders en we blijven veertien dagen weg. Maar dat betekent wel dat ik jou hier alleen achterlaat en ook de wijngaard.'

'Ik zal wel een oogje op de wijngaard houden, meisje. Je weet dat ik het niet kan laten om er elke dag naartoe te komen. Ik red het wel. Daar hoeft je je geen zorgen om te maken. Ik ben blij dat je eindelijk vakantie neemt. Wat rust zal je goed doen.'

Bianca aarzelde even. Ze vond het niet leuk om Robert met extra werk op te zadelen. Hij deed nu al zoveel voor haar. Maar ze kon het ook niet uitstellen tot na haar vakantie. Dan zou het oogsten in het gedrang kunnen komen.

'Je bent een schat en ik ben blij dat ik op je kan rekenen, Robert, maar er is nog iets wat ik je zou willen vragen. Vier personen hebben gereageerd op mijn vraag om hulp tijdens de druivenoogst. Ze zouden volgende week langskomen voor een gesprek. Ik kan twee van hen aannemen en hen een loon aanbieden voor het werk. Nu ik echter weg ben kan ik hen niet ontvangen. Zou je dat in mijn plaats willen doen? Hen wat vragen stellen en kijken wie het best geschikt is? Je mag het me gerust zeggen als je het niet ziet zitten.

Dan stel ik het gesprek een paar weken uit. Je mag het zeker niet als een verplichting zien.'

'Een paar weken uitstellen zou ik niet doen, Bianca. Als de zon zo blijft schijnen dan vermoed ik dat hun hulp al vlug nodig is. Wees gerust. Ik kan mijn mannetje staan en ik zal de beste werkrachten eruit halen. Als je me zegt wat ik hen kan bieden en waarop ik moet letten, kun je op me rekenen.'

'Dat is geweldig, Robert. Ik weet niet wat ik zonder jou moet beginnen. Ik ben je zo dankbaar.'

Ze stond op, sloeg haar armen om de oudere man heen en drukte een zoen op zijn gerimpelde en met stoppels bezaaide wang.

Robert was erdoor aangedaan. Hij klopte onhandig op haar rug en wuifde ongemakkelijk haar dankbaarheid weg.

'Dan hebben we elkaar geholpen, meisje. De wijngaard heeft een doel in mijn leven gegeven. En niet alleen de wijngaard. Ook jij en je kinderen. Ik sta alleen in het leven. Buiten een paar oude tantes is er niemand die me na staat. Ik ben blij dat jij en de kinderen me bij jullie leven betrekken en dat ik het gevoel heb erbij te horen. Dat doet een oude man goed.'

Bianca glimlachte en keek hem vrolijk aan. 'Jij oud? Als je ziet wat voor werk je verzet, dan ben je nog piepjong. Maar ik ben blij dat je het zo aanvoelt. Ook voor mij en voor Sienna en Mateo is het alsof we er een familielid bij hebben. Je hoort bij ons, Robert. We hebben je in ons hart gesloten.'

Hij knikte. 'Dat gevoel is wederzijds, Bianca. Daarom wil ik graag dat je geniet van deze vakantie en dat je tot rust komt. Na die twee hectische jaren vol verdriet en vertwijfeling is het tijd om aan jezelf te denken. Ik kan me voorstellen dat de kinderen het heerlijk vinden. Maak je maar geen zorgen om de wijngaard, om de sollicitanten of om je huis. Daar zorg ik wel voor.'

Hij dronk het laatste beetje koffie op en stond op. 'Als je het me niet kwalijk neemt dan ga ik verder schoffelen. Ik hoor je nog wel in verband met de tijdelijke werkrachten voor het zover is.'

Na deze woorden tikte hij met zijn wijsvinger tegen zijn pet als afscheid en verliet de keuken.

Bianca keek hem even in gedachten na. Weer drong het tot haar door dat ze zonder Robert de wijngaard allang had moeten verkopen. In al die jaren was hij steeds meer voor haar gaan betekenen en nu kon ze met stellige zekerheid zeggen dat hij inderdaad bij hen hoorde. Hij was een soort opa geworden voor de kinderen en een vaderfiguur voor haar. Hij was een rustige man met goede raad zonder opdringerig te zijn en zijn hulp was onmisbaar. Ze kon hem niet dankbaar genoeg zijn. Ze wilde dat ze hem meer kon betalen. Dat verdiende hij echt. Maar hij wilde haar geld niet, hoe zeer ze ook had aangedrongen. Hij deed het gewoon omdat hij het graag deed, gaf hij steeds als verklaring. Daar hoefde hij niet voor betaald te worden. Ze liet echter geen kans voorbijgaan om hem op andere manieren te vergoeden. Als ze wist dat hij iets nodig had van materiaal, dan stond het een dag later voor hem klaar. Ook aan petten, schoenen en warme pantoffels had hij geen gebrek. Na verloop van tijd had ze hem ook bij haar gezin betrokken. Zij en Joren vroegen hem om de maaltijden met hen te delen, want alleen aan tafel zitten was niet leuk en koken voor één persoon nog minder. In het begin hield hij de boot af, maar toen Sienna hem op een dag bij de hand greep en hem mee naar de tafel trok, leek het ijs gebroken en sindsdien schoof hij elke dag aan. Ook met het kerstfeest was hij er stevast bij en bij de verjaardagen van de kinderen. Eigenlijk bij elke feestdag. Na Jorens dood was hij een rots in de branding geweest. Hij was er. Hij was er elke dag. Daar was ze blij om. Ja, hij hoorde steeds meer bij haar gezin en ze zou hem niet meer kunnen missen.

Ze zuchtte hoorbaar en draaide haar hoofd van de deur weg. Nu restte haar enkel nog haar schoonouders die ze op de hoogte moest brengen. Ze zag ertegen op, want ze wist al op voorhand dat Julie niet gelukkig zou zijn met het vertrek van haar twee oogappels. Als ze weg waren, kon ze er immers geen hand op leggen. Ze besloot

om hen meteen te bellen. Ze hoopte dat ze op de zaak waren en dat ze hen kon bereiken, want dat was niet altijd het geval.

Gelukkig nam Julie haast direct op. Bianca vertelde haar over de tickets die ze had gekregen en dat ze deze keer met haar ouders meeding voor een vakantie van twee weken.

‘Twee weken! Zo lang! Dan zullen we de kinderen missen,’ reageerde Julie met een zweem van ergernis in haar stem. ‘We krijgen ze nu al zo weinig te zien.’

Nou, wiens schuld is dat, vroeg Bianca zich in stilte af. Jullie zijn altijd aan het werk. Maar ze behoedde zich om het hardop uit te spreken. Ze begreep ook wel dat ze hun zaak niet aan de kant konden schuiven. Bovendien kwamen Bert en Julie elke zondag stipt op bezoek. Ze mocht dus niet mopperen en blij zijn dat ze niet iedere dag aan de deur stonden, want dan zou ze nog meer misprijzende blikken en uitlatingen moeten ondergaan. Ze had het gevoel dat ze niet gewaardeerd werd als hun schoondochter, gezien de vele op- en aanmerkingen die ze, vooral door Julie, telkens te horen kreeg. Er tegen protesteren had geen zin. Ze had er meer dan eens met hen over gesproken, maar dat leverde alleen maar extra commentaar op. Ze was blij dat het contact tussen grootouders en de kinderen tenminste warm en hartelijk was. Zelf schikte ze zich en probeerde er het beste van te maken.

‘Het vliegtuig stijgt zondag om vijf uur ’s middags op. We kunnen daarvoor nog even langskomen om afscheid te nemen.’

‘Daar reken ik op, Bianca. Je weet dat Jorens kinderen voor ons heilig zijn. Ze zijn het enige wat ons nog van onze zoon rest.’

‘Dat weet ik, Julie. Erg lang hoeft je ze gelukkig niet te missen. Voor je het weet zijn we weer terug. De kinderen kijken naar deze vakantie uit. Het is al zo lang geleden dat ze in Italië zijn geweest.’

Er klonk een zucht aan de andere kant van de lijn. ‘Het moet dan maar. Let goed op dat hen niets overkomt, Bianca. Die Italiaanse zon kan erg branden en Sienna’s huid is lichter getint dan die van jou. En zorg er ook voor dat je ouders goed voor hen zorgen.’

Ze leven daar heel anders dan hier en het eten zou Mateo wel eens ziek kunnen maken. Je weet dat hij een gevoelige maag heeft.’

Bianca voelde de steek onder water. Haar ouders konden in Julies ogen ook niets goed doen. Ze werden net zomin geaccepteerd als zichzelf. Ze zette zich eroverheen.

‘Wees gerust, Julie. De kinderen zijn in veilige handen en er zal goed voor hen gezorgd worden. We komen zondag nog even langs om afscheid te nemen. Tot dan.’

Na deze woorden drukte Bianca haar mobiel vlug uit. Ze besepte dat ze er niet zo zwaar aan mocht tillen. Toch deed het pijn om te weten dat Julie en Bert de kinderen belangrijker vonden dan hun schoondochter. Ach, ze begreep wel dat ze Sienna en Mateo koesterden nu Joren er niet meer was. Het was het enige tastbare dat ze nog van hem hadden. Nu hun enig kind en zoon was weggerukt, klemden ze zich angstvallig vast aan hun kleinkinderen. Maar zij had zoveel van hun zoon gehouden, hield nog van hem, ook al was hij er niet meer. Telde ze dan niet mee? Haar schoonouders gaven haar het gevoel dat ze niet van belang was.

Ze schudde deze zware gedachte van zich af. Nee, zo mocht ze niet denken. Hadden ze haar niet geholpen door de hypotheek van haar huis af te betalen na Jorens dood? Daardoor hadden ze tenminste een dak boven hun hoofd toen Bianca’s sterk verminderde financiële situatie van de ene dag op de andere niet langer toereikend was. En ook al stonden ze niet geheel achter de wijngaard omdat ze hun zoon volledig voor het houtbedrijf wilden hebben, toch waren ze blij dat Bianca de wijngaard niet verkocht had. Ze mocht dus niet mopperen en moest dankbaar zijn dat haar schoonouders zich zo bekommerden om haar kinderen.

Ze keek om zich heen naar haar vertrouwde woonkamer. Naar de strakke, maar gemakkelijke zitbank die ze samen met Joren had gekocht, de staande lamp erachter, naar de eettafel waarop nu een tekening van Sienna lag en kleurpotloodjes. Naar de speelhoek met een allegaartje aan speelgoed in plastic boxen opgeborgen.

Een van die boxen stond open en een stoet van auto's waren eromheen gezet. Naar de ingelijste foto's en de schilderijtjes aan de muur die door Joren waren opgehangen. Naar de groene planten die het geheel nog gezelliger en huiselijker maakten. Joren was hier sterk aanwezig. Zou ze hem zo lang kunnen missen? Maar dan dacht ze aan haar kinderen, aan haar ouders en haar familie die allemaal in San Rocco woonden. Ze zou het fijn vinden om hen terug te zien. Ze wendde haar blik naar het raam dat uitkeek op de tuin en glimlachte. Na meer dan twee jaar zou ze San Rocco weer zien. Ze keek ernaar uit en tegelijk was ze er bang voor. Maar ze zou gaan, ongeacht hoe het zou aflopen.

Opgepept door die gedachte liep ze neuriënd naar de keuken om aan het bereiden van het eten te beginnen.

In de liefde is niets wat het lijkt

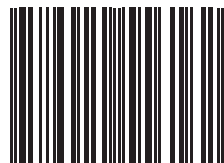
De drieëndertigjarige Bianca De Santis is een Vlaamse met Italiaanse wortels. Sinds de dood van haar man Joren, twee jaar geleden, staat ze er alleen voor. Naast de zorg voor haar twee jonge kinderen en het onderhoud van het huis is ze ook verantwoordelijk voor de werkzaamheden in de wijngaard, het levenswerk van haar overleden echtgenoot.

Zoals ieder jaar neemt Bianca voor de druivenoogst twee tijdelijke arbeiders in dienst om haar te helpen bij het plukken, persen en bottelen. Romano is ruw en gesloten. Frederik is knap en attent. Hij weet haar ervan te overtuigen dat ze weer een man in haar leven nodig heeft en presenteert zichzelf als de perfecte kandidaat. Maar als Bianca beide mannen beter leert kennen, begint ze te twijfelen...

Anne-Marie Hooyberghs is auteur van familieromans die zich veelal afspelen in Vlaanderen, waar ze zelf ook woont. *Waar de druiven rijpen* is een meeslepend verhaal over liefde, verraad en de zoektocht naar geluk.

ISBN 978 90 2055 616 2 NUR 344

9 789020 556162 >

www.romanserie.nl

Romanserie